

Projekt

Uchwała Nr

Rady Miasta Otwocka

z dnia

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy
Społecznej w Otwocku za 2019 rok.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r. poz. 713), w związku z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019r. poz. 1507 ze zm.) Rada Miasta Otwock uchwala co następuje:

§1

Przyjmuje się sprawozdanie roczne z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku za 2019 rok w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Otwocka.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Mateusz Gmiterek
ADWOKAT

Uzasadnienie

Art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019r. poz. 1507 ze zm.) zobowiązuje kierownika ośrodka pomocy społecznej do corocznego składania radzie gminy sprawozdania z działalności ośrodka oraz przedstawiania potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej.

Wobec powyższego przedstawiam przedmiotowe sprawozdanie, które stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Z up. Prezydenta Miasta Otwocka

Sławomir Sierański

Sławomir Sierański
Wiceprezydent Miasta

***SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ W OTWOCKU ZA ROK 2019 WRAZ
Z POTRZEBAMI W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ
NA ROK 2020***

OTWOCK

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
STRUKTURA ORGANIZACYJNA I STAN ZATRUDNIENIA W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	5
BUDŻET OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W OTWOCKU.....	7
REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	9
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA.....	29
ŚWIADCZENIA RODZINNE I ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE.....	34
WSPARCIE DLA KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”	41
FUNDUSZ ALIMENTACYJNY.....	42
POSTĘPOWANIE WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH.....	43
ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE – PROGRAM „RODZINA 500 PLUS”	45
ŚWIADCZENIE „DOBRY START.....	48
PRZEMOC W RODZINIE - ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY.....	51
ŚWIADCZENIA POMOCY MATERIALNEJ O CHARAKTERZE SOCJALNYM – STYPENDIA SZKOLNE, ZASIŁKI SZKOLNE.....	54
WSPARCIE I ODDZIAŁYWANIE PSYCHOLOGICZNE NA RZECZ SENIORÓW.....	55
PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI.....	57
PLANY I POTRZEBY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2020 ROK W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.....	59

WSTĘP

Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku określa statut Ośrodka, ustawy oraz akty wykonawcze do ustaw.

W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku realizował zadania wynikające w szczególności z następujących ustaw:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn.zm.),
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 111),
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 2092 z późn.zm.),
- ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r., poz. 732 i 1366),
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 670 z późn.zm.),
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn.zm.),
- ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 266 z późn.zm.),
- ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 473 z późn.zm.),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 1373 z późn.zm.),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 218),
- ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2020r., poz. 256 z późn.zm.),
- ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1438),

- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 1878 z późn.zm.),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 z późn.zm.),
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1481 z późn.zm.),
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 z późn.zm.),
oraz zadania na podstawie uchwał Rady Miasta Otwocka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku realizuje zadania, które z uwagi na źródło finansowania dzielimy w następujący sposób:

- zadania własne gminy finansowane z budżetu Miasta Otwocka,
- zadania finansowane z dotacji celowych otrzymywanych z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych gmin,
- zadania zlecone finansowane z dotacji celowych otrzymywanych z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA I STAN ZATRUDNIENIA W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ W OTWOCKU

Strukturę Organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku określa statut oraz regulamin organizacyjny.

Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Otwocku kieruje dyrektor, przy pomocy zastępcy, głównego księgowego oraz kierowników działów.

W Ośrodku Pomocy Społecznej wyodrębnia się następujące podstawowe komórki organizacyjne:

1. Dział Finansowo – Księgowy.
2. Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych.
3. Dział Realizacji Świadczeń i Administracji.
4. Dział Pomocy Środowiskowej
 - a) Zespół ds. Pomocy Środowiskowej i Asysty Rodzinnej,
 - b) Zespół ds. Usług i Domów Pomocy Społecznej.
5. Samodzielne stanowisko ds. kadrowych.
6. Samodzielne stanowisko radcy prawnego.

Stan zatrudnienia w Ośrodku Pomocy Społecznej w Otwocku

I.p.	dział, stanowisko	liczba pracowników	Wymiar etatu	Uwagi
1.	Dyrektor	1	1	
2.	Z-ca dyrektora	1	1	
3.	Dział Finansowo – Księgowy	4	4	
4.	Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych.	9	9	w tym jedna osoba na urlopie rodzicielskim
5.	Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych	1	1	
6.	Dział Realizacji Świadczeń i Administracji.	7	6	w tym jedna osoba na urlopie wychowawczym
7.	Kierownik Działu Realizacji Świadczeń i Administracji	1	1	
8.	Dział Pomocy Środowiskowej	25	24,5	w tym jedna osoba na urlopie wychowawczym, jedna na urlopie rodzicielskim
9.	Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej	1	1	
10.	Zespół ds. Pomocy Środowiskowej i Asysty Rodzinnej	8	6,5	w tym jedna osoba na urlopie wychowawczym
11.	Samodzielne stanowisko ds. kadrowych.	1	1	
12.	Razem:	59	56	

Według stanu na 31.12.2019 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Otwocku na podstawie umowy o pracę zatrudnionych było 59 osoby, w tym 2 osoby na urlopiach rodzicielskich i 3 osoby na urlopie wychowawczym, wymiar etatów 56 w tym 4 osoby zatrudnione na zastępstwo.

BUDŻET OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W OTWOCKU

Plan budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku w 2019r. wynosił łącznie 64 563 947,00 zł.

1. W ramach bieżącej działalności – 64 448 947,00 zł, z tego:

- budżet Wojewody – 55 040 676,00 zł,
- budżet Gminy – 9 408 271,00 zł.

2. W ramach zadań inwestycyjnych - 115 000,00 zł, z tego:

- budżet Wojewody – 80 000,00 zł,
- budżet Gminy – 35 000,00 zł.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku w 2019 roku zrealizował wydatki na łączną kwotę 64 136 702,09 zł, co stanowi 99,34% planu rocznego.

1. W ramach bieżącej działalności – 64 021 702,29 zł, z tego:

- budżet Wojewody – 54 972 939,62 zł,
- budżet Gminy – 9 048 762,67 zł.

2. W ramach działalności inwestycyjnej – 114 999,80 zł, z tego:

- budżet Wojewody – 80 000,00 zł,
- budżet Gminy – 34 999,80 zł.

W tabeli nr 1 przedstawione zostały wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku w 2019r. w rozbiciu na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej.

Tabela nr 1. Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku w 2019r. w rozbiciu na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej

Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku w 2019 r. w rozbiciu na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej					
Dział	Rozdział	Zadania własne gminy w zł.	Dotacja na zad. własne w zł.	Zadania zlecone w zł.	Ogółem
851		0	0	13 467,00	13 467,00
	85195	0	0	13 467,00	13 467,00
852		8 234 616,00	2 896 590,00	130 882,00	11 262 088,00
	85202	2 532 190,00	0,00	0,00	2 532 190,00
	85205	68 901,00	0,00	0,00	68 901,00
	85213	0,00	146 345,00	0,00	146 345,00
	85214	1 054 257,00	446 909,00	0,00	1 498 166,00
	85216	0,00	1 791 199,00	0,00	1 761 199,00
	85219	3 081 450,00	365 137,00	13 196,00	3 459 783,00
	85228	1 266 684,00	0,00	117 686,00	1 384 370,00
	85230	186 002,00	180 000,00	0,00	366 002,00
	85295	45 132,00	0,00	0,00	45 132,00
854		27 664,00	110 570,00	0,00	138 234,00
	85415	27 664,00	110 570,00	0,00	138 234,00
855		821 482,00	61 814,00	51 839 617,00	52 722 913,00
	85501	0,00	0,00	38 659 256,00	38 659 256,00
	85502	67 854,00	0,00	11 378 208,00	11 446 062,00
	85504	169 608,00	61 814,00	1 725 840,00	1 957 262,00
	85508	209 717,00	0,00	0,00	209 717,00
	85509	0,00	0,00	0,00	0,00
	85510	374 303,00	0,00	0,00	374 303,00
	85513	0,00	3 068 974,00	76 313,00	76 313,00
Ogółem	Dział				
851,852,854,855		9 083 762,00	3 068 974,00	51 983 966,00	64 136 702,00

REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zasadniczym celem pomocy społecznej jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin korzystających z pomocy oraz zintegrowanie ich ze środowiskiem. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej są zobowiązani do współpracy w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc udzielana w ramach świadczeń z pomocy społecznej ma charakter przejściowy i zakłada aktywizację osób z niej korzystających. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, przysługuje:

- 1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2018 r. poz. 2094 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 577 i 622), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
 - b) w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany - w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;
- 3) mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz.U. z 2019 r. poz. 293), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5a [Uprawnieni cudzoziemcy] Prawo do świadczeń w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego przysługuje cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **701,00zł.**, zwanej dalej "kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej",
- 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **528,00zł.**, zwanej dalej "kryterium dochodowym na osobę w rodzinie",
- 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej „kryterium dochodowym rodziny”

- przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) prowadzeniu pracy socjalnej;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie oceny zasobów w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;

- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 6) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Świadczeniami z pomocy społecznej realizowanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku są:

1) świadczenia pieniężne:

- a) zasiłek stały,
- b) zasiłek okresowy,
- c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- e) pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,

f) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

2) świadczenia niepieniężne:

a) praca socjalna,

b) składki na ubezpieczenie zdrowotne,

c) składki na ubezpieczenia społeczne,

d) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,

e) sprawienie pogrzebu,

f) poradnictwo specjalistyczne,

g) interwencja kryzysowa,

h) schronienie,

i) posiłek,

j) niezbędne ubranie,

k) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,

l) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,

m) mieszkanie chronione,

n) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,

o) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Osoba znajdująca się w trudnej sytuacji, która spotka się z pracownikiem socjalnym otrzymuje odpowiednią informację dotyczącą możliwości skorzystania z pomocy, jej form i warunków na jakich będzie mógł tę pomoc otrzymać. Pomoc społeczna zakłada współdziałanie klienta z pracownikiem socjalnym. ***Brak współdziałania i aktywności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, może stanowić podstawę do wstrzymania lub odmowy udzielenia pomocy.***

W roku 2019 roku na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej objęto świadczeniami **1 321 osoby, liczba rodzin objętych pomocą 1 252, liczba osób w rodzinach 2 049.**

Na powyższe zadania w 2019 roku wydatkowano kwotę **7 700 992,07zł.** z tego:

- **5 038 852,52 zł.** ze środków własnych Miasta Otwock,
- **2 662 139,55 zł.** z budżetu wojewody.

Tabela nr 2. Rzeczywista liczba osób objętych pomocą na podstawie ustawy o pomocy społecznej w roku 2018 i 2019.

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH	
		2018r.	2019r.	2018r.	2019r.	2018r .	2019r.
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	1	1 210	1321	1 054	1105	1 722	1 772
w tym: Świadczenia pieniężne	2	906	1009	869	945	1438	1541
świadczenia niepieniężne	3	439	473	397	415	679	741
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	4	15	23	12	20	54	56

Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	5	1 195	1311	1042	1095	1668	1736
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej - ogółem	6	X	X	521	738	936	1252
w tym:	7						
wyłącznie w postaci pracy socjalnej		X	X	106	147	241	277
Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny	8	LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH					
		2018r.			2019r.		
		32			15		

Źródło : opracowanie na podstawie sprawozdania własnego MPiPS-03 za 2018r. i 2019 r.

Tabela nr 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną oraz praca socjalną w roku 2018 i 2019.

Typy gospodarstwa domowego	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinie	
	2018r.	2019r.	2018r.	2019r.
jednoosobowe	785	880	785	880

dwuosobowe	148	154	296	308
trzyosobowe	97	100	291	300
czterooosobowe	65	73	260	292
pięcioosobowe	41	25	205	125
sześcioosobowe i więcej	18	20	129	144

Źródło: opracowanie wg sprawozdania własnego MPiPS -03 za 2018 r. i 2019 r.

Tabela nr 4. Powody przyznania pomocy w 2018r. i 2019r.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH		
	2018r.	2019r.	2018r.	2019r.	
UBÓSTWO	1	608	625	964	980
SIEROCTWO	2	2	1	7	4
BEZDOMNOŚĆ	3	20	27	20	31
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	148	147	559	538

W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	5	27	33	144	166
BEZROBOCIE	6	169	168	320	312
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	398	398	573	572
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	463	503	644	679
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	55	85	175	254
W TYM:					
RODZINY NIEPEŁNE	10	25	43	75	121
RODZINY WIELODZIETNE	11	3	8	39	39
PRZEMOC W RODZINIE	12	12	18	40	40
ALKOHOLIZM	13	37	33	58	40
NARKOMANIA	14	11	4	12	5
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	15	24	19	22	28
ZDARZENIE LOSOWE	16	7	2	9	4
SYTUACJA KRYZYSOWA	17	7	3	17	10

Źródło : opracowanie na podstawie sprawozdania własnego MPiPS-03 za 2018r. i 2019r.

Szczegółowy opis udzielonej pomocy w formie świadczeń :

Zasiłek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustalany jest w wysokości:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej (701,00 zł.), a dochodem tej osoby,
- w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie (528,00 zł.), a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być wyższa niż 645,00 zł. miesięcznie i nie niższa niż 30,00zł. miesięcznie.

Z pomocy w formie zasiłku stałego w 2019 roku skorzystało 320 osób, liczba świadczeń wyniosła **3 168**, wydatkowano łącznie na ten cel kwotę **1 761 198,38 zł.** Środki powyższe pochodziły z dotacji wojewody na zadania własne Miasta Otwock.

w tym:

- dla **287** osób samotnie gospodarujących udzielono **2 873** świadczeń na kwotę **1 675 008,38 zł.**
- dla **33** osób pozostających w rodzinie udzielono **295** świadczeń na kwotę **86 190,00 zł.**

Składki na ubezpieczenie zdrowotne - opłacane były do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Otwocku, za **269** osób pobierających zasiłki stałe. Zrealizowano **2 777** świadczeń na kwotę **146 345,01 zł.** Środki finansowe pochodząca z dotacji wojewody na zadania własne Miasta Otwocka.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń

z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby,
- w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny,
- kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20,00 zł. i wyższa od kwoty 418,00 zł.

Pomocy w formie zasiłku okresowego – udzielono **1 311** świadczeń dla **306** rodzin, na kwotę **514 146,77zł.**, z tego:

- ze środków własnych – **70 237,61 zł.**
- z dotacji na zadania własne – **443 909,16 zł.**

Zasiłki okresowe przyznane zostały z powodu:

- bezrobocia –**144** rodzin,
- niepełnosprawności i długotrwałej choroby –**127** rodzin,
- innych powodów (np. bezradność opiekuńczo wychowawcza, wielodzietność w rodzinie, ochrona macierzyństwa) – **97** rodzin,

Liczba osób nie podlega sumowaniu, ponieważ jedna osoba może korzystać z zasiłku okresowego z wielu przyczyn.

Zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy - był przyznany w szczególności na: zakup żywności, opału, odzieży, na leki, drobne remonty mieszkania, na pokrycie zakupu energii elektrycznej, gazu, opłat czynszowych, opłacenie kosztu pobytu osób bezdomnych w schronisku oraz inne potrzeby. Wysokość zasiłku celowego uzależniona jest od potrzeb osób ubiegających się o świadczenie, ich sytuacji materialnej oraz możliwości finansowych Ośrodka.

W 2019 roku z pomocy w formie zasiłków celowych skorzystało **924 osób**, na łączną

887 899,43 zł. w tym na zasiłki celowe specjalne na kwotę **297 993,37 zł.** oraz **zasiłki celowe zwrotne na kwotę 15 980,00 zł.**

Zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłek może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Specjalny zasiłek celowy może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe w wysokości nie przekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków w wyniku zdarzenia losowego były wypłacone rodzinom, które poniosły straty. Powyższą formą pomocy objęto **2** rodziny na kwotę **5 600,00zł.**

Zasiłki celowe są realizowane ze środków własnych Miasta Otwock.

Usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie nie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację, oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Ośrodek Pomocy Społecznej przyznając usługi opiekuńcze ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych i chorych są realizowane w miejscu

zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Z tej formy pomocy skorzystało w 2019r. **218 osób**, liczba godzin sprawowanych usług wynosiła **70 796**, natomiast wydatkowano na tę formę pomocy **1 266 684,02zł.**, w tym z usług z programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych „, z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych – edycja 2019, skorzystało **29** osób, liczba godzin wykonanych wyniosła **11 697** na kwotę **170 207,41zł.** Powyższe zadanie jest realizowane ze środków własnych Miasta Otwocka oraz ze środków przekazanych z budżetu wojewody. Wykonawca usług został wyłoniony w ramach przetargu nieograniczonego.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób psychicznie chorych.

Z tej formy pomocy skorzystało **14 dzieci chorych na autyzm i upośledzone umysłowe**, oraz dla **9 osób** dorosłych, liczba godzin sprawowanych usług wynosiła **3 530**, w tym **2 932 dla dzieci i 599 dla osób dorosłych**, wydatkowano na tę formę pomocy kwotę **117 686,00 zł.** Koszt 1 godziny usług wynosił **30,00zł.**

Powyższe zadanie jest realizowane jako zadanie zlecone z budżetu wojewody.

Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu opieki nad osobą całkowicie ubezwłasnowolnioną przyznane przez sąd.

Z tej formy pomocy skorzystało **5** osób, liczba świadczeń wyniosła **41**, na kwotę **13 001,00zł.**

Powyższe zadanie jest realizowane jako zadanie zlecone z budżetu wojewody.

Sprawienie pogrzebu zlecono dla 24 osób na kwotę 96 120,00 zł.

Wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 .

Program zakłada ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Udzielane jest wsparcie w szczególności: dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach

wymienionym w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Program realizowany jest w formie:

1) posiłku dla uczniów w szkole/przedszkolu oraz dla osób dorosłych w punkcie gastronomicznym.

2) świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego.

Z wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2020 w 2019 roku skorzystało ogółem **588 osób**.

Na posiłki i zasiłki celowe na dożywianie w 2019r. wydatkowano kwotę **326 827,00 zł.** w tym:

- z dotacji wojewody na zadania własne Miasta Otwock – **180 000,00 zł.**
- z zadań własnych Miasta Otwocka – **146 827,00 zł.**

W 2019 roku w ramach programu rządowego Ośrodek opłacił za posiłki dla **157** dzieci i **69** osób dorosłych oraz przyznany został zasiłek celowy na dożywianie dla **259** osób.

Dożywianie dzieci i uczniów prowadzone było w szkołach, przedszkolach, natomiast osoby dorosłe korzystały z posiłku w lokalu gastronomicznym

Poza Programem z posiłków skorzystało **49** osób na kwotę **38 894,31 zł.**

W przeważającej części są to osoby korzystające z posiłków w lokalu gastronomicznym.

Dożywianie dzieci i uczniów prowadzone było w **12** szkołach, **10** przedszkolach, natomiast osoby dorosłe korzystały z posiłku w lokalu gastronomicznym.

Zmniejszenie liczby dzieci korzystających z posiłków w szkołach wynika z wprowadzenia przez Miasto Otwock Programu Rodzina 3+, w ramach którego dzieci z rodzin posiadających co najmniej troje dzieci mogą korzystać z obiadów w szkołach za złotówkę. Ponadto wejście w życie od 1 kwietnia 2016 r. ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci - Program Rodzina 500+, znacznie poprawiło sytuację materialną rodzin korzystających z tej formy pomocy co powoduje, że samodzielnie opłacają posiłki dla dzieci.

Domy Pomocy Społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

1. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej

- przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

2. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:

1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;

2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2:

a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,

b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;

3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

3. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wносить osoby niewymienione w ust. 2.

Według stanu na 31.12.2019 roku, w domu pomocy społecznej przebywały **83** osoby.

Miesięczna kwota dopłaty Ośrodka do kosztów pobytu pensjonariusza w domu pomocy społecznej wahała się od *1 368,32 zł. do 6 972,65 zł.* i była uzależniona od dochodu osoby przebywającej w domu pomocy społecznej oraz kosztu miesięcznego pobytu pensjonariusza w placówce. Nadmienić należy, że wysokość kosztów utrzymania w domu pomocy społecznej ustala starosta, na którego terenie znajduje się dom pomocy społecznej. Na powyższe zadanie wydatkowano *2 532 190,15 zł.*

Praca socjalna, pracownicy socjalni

Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Objęto tą formą pomocy *738* rodziny, liczba osób w rodzinach wynosi *1252*.

Praca socjalna świadczona jest przez pracowników socjalnych na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Praca socjalna była prowadzona także w oparciu o kontrakt socjalny. W 2019 roku podpisano *15* kontraktów socjalnych.

1. Do zadań pracownika socjalnego należy w szczególności:

- 1) praca socjalna,
- 2) dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń,
- 3) udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej, skuteczne posługiwanie się przepisami prawa w realizacji tych zadań,
- 4) pomoc w uzyskaniu dla osób będących w trudnej sytuacji życiowej poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe oraz wspieranie w uzyskiwaniu pomocy,
- 5) udzielanie pomocy zgodnie z zasadami etyki zawodowej,
- 6) pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk

społecznych,

- 7) współpraca i współdziałanie z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych, łagodzenie skutków ubóstwa,
- 8) inicjowanie nowych form pomocy osobom i rodzinom mającym trudną sytuację życiową oraz inspirowanie powołania instytucji świadczących usługi służące poprawie sytuacji takich osób i rodzin,
- 9) współuczestniczenie w inspirowaniu, opracowaniu, wdrożeniu oraz rozwijaniu regionalnych i lokalnych programów pomocy społecznej ukierunkowanych na podniesienie jakości życia.

2. Przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest obowiązany:

- 1) kierować się zasadami etyki zawodowej,
- 2) kierować się zasadą dobra osób i rodzin, którym służy, poszanowania ich godności i prawa tych osób do samostanowienia,
- 3) przeciwdziałać praktykom niehumanitarnym i dyskryminującym osobę, rodzinę lub grupę,
- 4) udzielać osobom zgłaszającym się pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy,
- 5) zachować w tajemnicy informacje uzyskane w toku czynności zawodowych, także po ustaniu zatrudnienia, chyba że działa to przeciwko dobru osoby lub rodziny,
- 6) podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie.

Pracownicy socjalni zajmują się także kompletowaniem dokumentów do domów pomocy społecznej, wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności, przeprowadzają wywiady środowiskowe dla potrzeb różnych instytucji m.in. dla ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, urzędów pracy i sądów rejonowych, urzędu miasta, a także na wniosek organów realizujących zadania z zakresu świadczeń rodzinnych oraz Programu „Rodzina 500+”. Uczestniczą również w posiedzeniach grup roboczych zespołu interdyscyplinarnego.

W 2019 roku pracownicy socjalni przeprowadzili *1 110 środowiskowych* wywiadów

rodzinnych, 2 077 aktualizacji środowiskowych wywiadów rodzinnych oraz 57 wywiadów alimentacyjnych.

W 2019 roku pracownicy socjalni przeprowadzili wywiady środowiskowe wraz z kompletowaniem dokumentów u 283 nieubezpieczonych osób w celu wydania decyzji przez Prezydenta Miasta Otwocka na świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych do celów leczniczych.

WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami została uchwalona ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 5) pomocy w integracji rodziny,
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną,
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy. Po przeprowadzeniu wywiadu, pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do dyrektora ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,

- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach edukacyjnych i psychoedukacyjnych,
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym, grupą roboczą lub innymi podmiotami,

których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Według stanu na dzień 31.12.2019 r. wsparciem 4 asystentów rodziny objętych było 53 rodzin z dziećmi.

W 2019 roku pracownicy socjalni podjęli działania mające na celu udzielenie wsparcia 85 rodzinom z dziećmi, gdzie występowała bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Pracownicy socjalni w ramach swoich zadań dotyczących wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji udzielali pomocy poprzez:

- 1) wzmocnianie roli i funkcji poprzez poradnictwo socjalne,
- 2) wspieranie rodzin z dziećmi w pełnieniu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) rozwijali umiejętności opiekuńczo-wychowawcze udzielając porad dotyczących np. prowadzenia gospodarstwa domowego, gospodarowaniem budżetem domowym,
- 4) przeciwdziałali marginalizacji i degradacji społecznej poprzez udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej,
- 5) podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny,
- 6) wsparcie psychologiczne poprzez kierowanie do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Otwocku na konsultacje.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze

W 2019 roku poniesiono wydatki w kwocie **374 303,38 zł.** na pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (domy dziecka, zakłady opiekuńczo lecznicze, ośrodki preadopcyjne) – zgodnie z art. 191 ust.9 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Według stanu na dzień 31.12.2019 r. w placówkach opiekuńczo wychowawczych przebywało 36 dzieci.

W 2019 roku poniesiono wydatki w kwocie **209 717,31 zł.** na pokrycie kosztów pobytu dzieci w rodzinie zastępczej i dzieci przebywających w rodzinnym domu dziecka. Według stanu na dzień 31.12.2019 r. w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka przebywało 37 dzieci.

Według stanu na dzień 31.12.2019 r. miesięczny koszt pobytu w rodzinie zastępczej spokrewnionej wynosi **694,00zł.** miesięcznie. W przypadku niepełnosprawności dziecka przysługuje dodatkowo świadczenie w wysokości **211,00 zł** miesięcznie.

Koszt pobytu dziecka w rodzinie zastępczej niezawodowej wynosi **1 052,00zł.** miesięcznie.

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- ✓ 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- ✓ 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- ✓ 50% w trzecim i w następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2019 roku poniesiono wydatki w kwocie **584 020,69 zł.** na dofinansowanie kosztów pobytu dzieci w rodzinie zastępczej i dzieci przebywających w rodzinnym domu dziecka.

ŚWIADCZENIA RODZINNE I ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek *rodzinny* oraz dodatki do zasiłku *rodzinnego*;
- 2) *świadczenia* opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz *świadczenie* pielęgnacyjne;
- 3) zapomoga wypłacana przez gminy na podstawie art. 22a;
- 4) *świadczenia* wypłacane przez gminy na podstawie art. 22b;
- 5) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- 6) *świadczenie* rodzicielskie.

Świadczenia rodzinne przysługują:

- 1) obywatelom polskim;
- 2) cudzoziemcom:
 - a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
 - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2018 r. poz. 2094 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 577 i 622), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,
 - e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub

- w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

- jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z członkami rodzin, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający 9 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,

f) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,

- na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych,

- w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

- z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

3. Świadczenia rodzinne przysługują osobom, o których mowa w ust. 2, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie uczącej się.

Zasiłek rodzinny przysługuje osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo

dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty **674,00zł.**

W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty **764,00zł.**

W przypadku przekroczenia kwoty uprawniającej daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny (zasiłki rodzinne wraz z przysługującymi dodatkami przyznawane w oparciu o mechanizm „złotówka za złotówkę”).

W roku 2019, na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawy z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna wydatkowano kwotę **8 638 754,89zł.**, w tym:

Zasiłki rodzinne z dodatkami - udzielono **27 738** świadczeń dla **1 149** rodzin na kwotę **3 470 444,35zł.**, czego:

1. zasiłki rodzinne – na kwotę **2 330 719,76zł.**,
2. dodatki do zasiłków rodzinnych – na kwotę **1 139 724,59zł.**, w tym z tytułu:
 - 1) urodzenia dziecka – na kwotę **90 000,00zł.**,
 - 2) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – na kwotę **314 008,59zł.**
 - 3) samotnego wychowania dziecka – na kwotę **185 403,00zł.**
 - 4) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego otrzymały – na kwotę **104 830,00zł.**
 - 5) rozpoczęcia roku szkolnego – na kwotę **107 121,00zł.**
 - 6) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – na kwotę **34 457,00zł.**
 - 7) wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej – na kwotę **303 905,00zł.**

Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami ustalone według mechanizmu „złotówka za złotówkę” otrzymało **96** rodzin na kwotę **144 128,84zł.**

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka - otrzymały **259** rodziny, na kwotę **263 000,00zł.**

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się żywego dziecka przysługuje matce, ojcu, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka przy spełnieniu kryterium dochodowego, które wynosi 1 922,00zł. w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Dochody ustalane są za rok poprzedzający okres zasiłkowy obowiązujący w świadczeniach rodzinnych. Jest to świadczenie jednorazowe, o które można ubiegać się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia, nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Wnioski złożone po terminie pozostawia się bez rozpoznania. Zapomoga przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu (*nie dotyczy osób będących prawnymi bądź faktycznymi opiekunami dziecka*).

Świadczenia rodzicielskie – otrzymały **132** osoby na kwotę **836 252,00zł.**

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom nieuprawnionym do zasiłku macierzyńskiego, przyznawane jest na wniosek bez względu na dochód.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje matce albo ojcu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia, rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10 roku życia, osobie, która przysposobiła dziecko w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje ojcu dziecka w przypadku: skrócenia na wniosek matki dziecka okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na

warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego, po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia, zasiłku lub uposażenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka; śmierci matki dziecka; porzucenia dziecka przez matkę.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- ✓ 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- ✓ 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- ✓ 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- ✓ 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- ✓ 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje w wysokości 1000,00 zł miesięcznie.

Świadczenia opiekuńcze – udzielono **10 147** świadczeń, dla **802** rodzin, na które wydatkowano łączną kwotę **3 924 928,70zł.** w tym na:

1) zasiłki pielęgnacyjne – na kwotę **1 622 953,70zł.**

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- ✓ niepełnosprawnemu dziecku;
- ✓ osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- ✓ osobie, która ukończyła 75 lat;
- ✓ zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia. Zasiłek jest przyznawany niezależnie od posiadanego dochodu. Świadczenie nie przysługuje, jeżeli osoba pobiera dodatek pielęgnacyjny z ZUS lub KRUS.

2) świadczenia pielęgnacyjne – na kwotę 2 174 178,00zł.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- ✓ matce albo ojcu,
 - ✓ opiekunowi faktycznemu dziecka,
 - ✓ osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
 - ✓ innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności
- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego w 2019r. wynosiła 1 580,00zł. miesięcznie.

3) specjalny zasiłek opiekuńczy – na kwotę 120 357,00zł.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2019r. poz. 2086 z późn. zm.), ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
 - 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej
- w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Wysokość specjalnego zasiłku opiekuńczego w 2019r. wynosiła 620zł. miesięcznie.

Zasiłek dla opiekuna – udzielono 12 świadczeń dla 1 osoby na kwotę 7 440,00zł.

Zasiłek dla opiekuna przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art.11 ust.3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548 oraz z 2013 r. poz. 1557) z dniem 1 lipca 2013 r.

Wysokość zasiłku dla opiekuna wynosi 620,00zł. miesięcznie.

Składki na ubezpieczenia zdrowotne – opłacano 50 osobom pobierającym świadczenia pielęgnacyjne na kwotę 69 282,00zł., 13 osobom pobierającym specjalny zasiłek opiekuńczy na kwotę 6 361,00zł. i 1 osobie pobierającej zasiłek dla opiekuna na kwotę 669,00zł.

Łącznie na powyższe zadanie wydatkowano 76 312,00zł.

Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacono 117 osobom pobierającym świadczenia pielęgnacyjne na kwotę 541 299,00zł., 18 osobom pobierającym specjalny zasiłek opiekuńczy na kwotę 27 404,00zł. oraz 1 osobie pobierającej zasiłek dla opiekuna na kwotę 2 047,00zł.

Łącznie na powyższe zadanie wydatkowano 570 750,00zł.

Ogółem na wypłatę świadczeń pieniężnych, opłatę składek na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne w okresie sprawozdawczym wydano kwotę 9 285 816,89zł.

Świadczenia rodzinne finansowane są z budżetu wojewody.

WSPARCIE DLA KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do:

- 1) świadczeń opieki zdrowotnej,
- 2) instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Wsparcie skierowane jest do świadczeniobiorców oraz osób uprawnionych do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz.1373 z późn. zm.).

Do katalogu działań podejmowanych jako wsparcie kobiet w ciąży i rodzin zalicza się jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wysokość świadczenia wynosi 4 000,00zł. i przyznawane jest matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, bez względu na dochód.

W 2019 roku na realizację powyższego zadania wydatkowano kwotę **12 000,00zł.** dla **3** rodzin.

Świadczenie finansowane jest z budżetu wojewody.

FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Założenia ustawowe: uważając, że dostarczanie środków utrzymania *osobom*, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, a w szczególności dzieciom, jest w pierwszej kolejności obowiązkiem wskazanych w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym członków ich rodziny, konstytucyjna zasada pomocniczości nakłada na państwo obowiązek wspierania jedynie tych *osób* ubogich, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego im wsparcia od *osób* należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji, wspieranie *osób* znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania *alimentów* należy łączyć z działaniami zmierzającymi do zwiększenia odpowiedzialności *osób* zobowiązanych do alimentacji, stanowi się co następuje:

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

- 1) obywatelom polskim;
- 2) cudzoziemcom:
 - a) (*uchylona*)
 - b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej oraz zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2018 r. poz. 2094 i 2399),
 - d) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.
2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom, o których mowa w ust. 1, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres świadczeniowy, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów (egzekucja prowadzona przez komornika sądowego jest bezskuteczna) do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **800,00zł.**, **kryterium to obowiązuje od 1 listopada 2019r., do 31 października 2019r. obowiązywało kryterium w wysokości 725,00zł.**

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż **500,00zł.**

W 2019 roku na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów udzielono **4 169** świadczeń na kwotę **1 838 680,44zł.** dla **355** osób uprawnionych w **221** rodzinach.

Powyższe zadanie finansowane jest z budżetu wojewody.

POSTĘPOWANIE WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów prowadził postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych mające na celu podniesienie skuteczności egzekucji alimentów.

W 2019 roku kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłacanych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego wyniosły **472 689,00zł.**, z tego:

- **366 196,00zł.** do budżetu państwa
- **106 493,00zł.** do gminy wierzyciela.

Dochody własne gminy z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego zwróconych przez dłużników alimentacyjnych wyniosły **106 493,00zł.**

W 2019 roku kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu zaliczki

- alimentacyjnej wyniosły **17 268,74zł.**, z tego:
 - 8 634,37zł.** przekazano do budżetu państwa,
 - 8 634,37zł.** przekazano na dochody gminy.

Wygaszono należności alimentacyjne z powodu zgonu dłużnika alimentacyjnego na kwotę **261 103,00zł.**

Działania wobec dłużników alimentacyjnych

- W 2019 roku prowadzone były następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych :
 - wydano **372** decyzje dotyczące funduszu alimentacyjnego,
 - podjęto stałą współpracę z komornikami sądowymi, policją, sądami, z urzędami gmin, ośrodkami pomocy społecznej,
 - przekazano **468** zaktualizowanych informacji do Biura Informacji Gospodarczej o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych, u których powstały zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy,
 - przeprowadzono **55** wywiadów u dłużników alimentacyjnych,
 - wydano **30** decyzji w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
 - złożono **30** wniosków do prokuratury o ściganie za przestępstwo niealimentacji,
 - złożono **7** wniosków do starosty o zatrzymanie dłużnikom prawa jazdy.

ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE – PROGRAM „RODZINA 500 PLUS”

Prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje:

1) obywatelom polskim;

2) cudzoziemcom:

a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,

b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,

c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2018 r. poz. 2094 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 577 i 622), jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,

e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub

- w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

- jeżeli zamieszkują z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający dziewięciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,

f) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- na podstawie wizej krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych,
- w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
- z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje osobom, o których mowa w ust. 2, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w jakim mają otrzymywać świadczenie wychowawcze, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenie wychowawcze przysługuje:

- 1) matce albo ojcu, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki albo ojca, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2a, albo
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu opiekuna faktycznego, albo
- 3) opiekunowi prawnemu dziecka, albo
- 4) dyrektorowi domu pomocy społecznej.

Świadczenie wychowawcze przysługuje osobom, o których mowa w ust. 2, do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00zł.

Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodzinie w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 200,00zł.

UWAGA: stan prawny obowiązujący do 30 czerwca 2019r.

Od 1 lipca 2019r. ustawą z dnia 17 maja 2019r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019r. poz. 924), prawo do świadczenia wychowawczego przysługuje na pierwsze dziecko bez kryterium dochodowego.

W 2019 roku na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci udzielono **70 551** świadczeń na kwotę **38 157 480,20zł.** dla **8 534** dzieci w **5 592** rodzinach.

Powyższe zadanie finansowane jest z budżetu wojewody.

PROGRAM „DOBRY START”

Dobry start to forma wsparcia dla rodzin uregulowana w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 z późn.zm.).

Świadczenie *dobry start* określone w programie przysługuje zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

1) obywatelom polskim;

2) cudzoziemcom:

a) obywatelom Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo Szwajcarii,

b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,

c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2017 r. poz. 2206 i 2282 oraz z 2018 r. poz. 107, 138 i 771), jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,

e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:

- zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub

- dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2002, str. 1, z późn.zm. - Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 3, z późn.zm.), z adnotacją „ICT”, wydanego przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, i gdy celem ich pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy w charakterze pracownika kadry

kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa, o którym mowa w art. 3 pkt 13b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach przez okres nieprzekraczający 90 dni w okresie 180 dni

- jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający dziewięciu miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Zgodnie z programem świadczenie w wysokości 300 złotych jest **wypłacane jednorazowo raz w roku** przed rozpoczęciem roku szkolnego. Środki przysługują wszystkim rodzicom, bez specjalnych dodatkowych wymagań i kryteriów. Jedyny warunek, który jest brany pod uwagę, to wiek dziecka. Uczniowi przysługują pieniądze do **ukończenia przez niego 20. roku życia**. W przypadku osób z orzeczeniem niepełnosprawności kwota przysługuje osobom do **ukończenia 24. roku życia**.

Świadczenie nie przysługuje na dzieci w tzw. „zerówkach”, natomiast nowelizacją programu wynikającą z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1343), które weszło w życie 1 sierpnia 2019 r., świadczenie przysługuje także uczniom w szkołach policealnych i dla dorosłych.

O świadczenie z programu Dobry start może ubiegać się:

- rodzic,
- opiekun faktyczny dziecka — osoba, która faktycznie opiekuje się dzieckiem i złożyła do sądu wniosek o jego adopcję,
- opiekun prawny dziecka — osoba, której sąd powierzył sprawowanie opieki nad dzieckiem,
- *osoba ucząca się (pełnoletni uczeń, który: nie jest na utrzymaniu rodziców, ponieważ rodzice nie żyją, ma prawo do alimentów ustalone wyrokiem sądowym lub ugodą sądową).*

Wniosek składa jeden z rodziców. Jeśli dziecko nie pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z obojgiem rodziców — świadczenie dostaje ten rodzic, który opiekuje się dzieckiem.

Jeśli dziecko jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców — każdy z nich może złożyć wniosek i dostać połowę świadczenia na dziecko, czyli po 150 zł.

W 2019 roku udzielono **5 572** świadczeń na kwotę **1 670 100,00zł.** dla **5 564** dzieci w **3 891** rodzinach.

Powyższe zadanie finansowane jest z budżetu wojewody.

PRZEMOC W RODZINIE – ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218) – art. 9a ust. 1 i 2 nakłada na gminę obowiązek powołania Zespołu Interdyscyplinarnego, którego celem ma być skoordynowanie działań instytucji udzielających pomocy rodzinom w których wystąpiło zjawisko przemocy lub które są zagrożone wystąpieniem tego zjawiska.

Dotychczas realizacja tego zadania była oparta na Uchwale Nr LIII/448/10 Rady Miejskiej w Otwocku z dnia 10 listopada 2010 r w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Otwocku oraz warunków jego funkcjonowania.

Wyżej wskazana uchwała uchylona została w całości wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13 marca 2019 r. sygn. akt: IV SA/Wa 2962/18.

Dnia 28 czerwca 2019 r Rada Miasta Otwocka podjęła Uchwałę Nr XIV/119/19 w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Otwocku ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, zaś na podstawie zawartych Porozumień o Współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym w Otwocku ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Zarządzeniem Prezydenta Miasta Otwocka z dnia 06.11.2019 r Nr 327/2019 powołano i ustalono skład Zespołu.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Otwocku ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodzi przedstawiciele:

1. Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku.
2. Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Otwocku.
3. Komendy Powiatowej Policji w Otwocku.
4. Ochrony Zdrowia.
5. Oświaty.
6. Prokuratury Rejonowej w Otwocku.
7. Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Otwocku.
8. organizacji pozarządowej – Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Otwocku.
9. organizacji pozarządowej – Fundacji Konstruktywnego Rozwoju w Otwocku.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w Otwocku wykonują zadania w ramach swoich obowiązków służbowych.

Zespół Interdyscyplinarny zajmuje się problemem przemocy w rodzinie na terenie Miasta Otwocka, a jego celem jest udzielenie pomocy rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie.

W 2019 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego w Otwocku ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęło **99** „Niebieskich Kart” wszczynających procedurę w poszczególnych rodzinach.

Zgodnie z § 2.1. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” cz. A przez przedstawiciela jednostki pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, komisji do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych, w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Jak wyżej wskazano **do tut. Zespołu w 2019 r wpłynęło 99 „Niebieskich Kart”** z czego **89** formularzy sporządziła Komenda Powiatowa Policji w Otwocku, **6** „Niebieskich Kart” sporządził pracownik socjalny, zaś **4** przedstawiciel Oświaty. Nie wpłynęły „Niebieskie Karty” sporządzone przez przedstawicieli Ochrony Zdrowia i Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto, Zespół kontynuował pracę nad **72** „Niebieskimi Kartami” z lat poprzednich.

Art. 9a ust.10 rzezoney ustawy stanowi, że Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć Grupy Robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. **W 2019 r odbyło się 314 posiedzeń Grup Roboczych.**

Grupy Robocze w swojej pracy tworzyły indywidualne plany pomocy dla osób wobec których zaistniało podejrzenie o doświadczaniu lub stosowaniu przemocy w rodzinie, w oparciu o analizę sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, materialnej i zdrowotnej. Kierowały i informowały o możliwości skorzystania z pomocy instytucji pomocowych działających na terenie gminy i poza nią, a także o przyczynach, skutkach i cyklach przemocy w rodzinie.

Interdyscyplinarność pracy w Zespole i jego Grupach Roboczych pozytywnie przekłada się na jakość i skuteczność udzielanej pomocy rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy.

W 2019 r podjęto decyzję o zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” w 94 rodzinach.

Zgodnie z § 18.1 zakończenie procedury następuje w przypadku:

1. ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
2. rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Zespół Interdyscyplinarny w Otwocku ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zakończył 94 procedur - z czego zgodnie - § 18.1. pkt 1 – 79, zaś zgodnie z § 18.1 pkt 2 - 15.

W w myśl § 26 Uchwały nr XIV/119/19 Rady Miasta Otwocka z dnia 28 czerwca 2019 r w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Otwocku ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, Przewodniczący Zespołu przedkłada Prezydentowi Miasta Otwock sprawozdanie z pracy Zespołu w terminie do 31 marca danego roku, za rok ubiegły.

ŚWIADCZENIA POMOCY MATERIALNEJ O CHARAKTERZE SOCJALNYM – STYPENDIA SZKOLNE, ZASIŁKI SZKOLNE

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku na podstawie Uchwały NR XXII/242/12 Rady Miasta w Otwocku z dnia 31 lipca 2012 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku do prowadzenia postępowania w sprawach udzielania świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym, zrealizował w roku 2019 pomoc dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Otwock w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych na kwotę **138 233,86 zł**, objęto pomocą **159** uczniów. Średni miesięczne stypendium wyniosło ok. **87 zł**.

Z dotacji wojewody wydatkowano **110 570,00 zł.**, natomiast ze środków własnych miasta Otwock **27 663,86zł.**

Stypendium szkolne przysługuje uczniom, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **528,00 zł.**

Powyższa pomoc była udzielana na podstawie „Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Otwock”, przyjętego Uchwałą nr XXII/241/12 Rady Miasta w Otwocku z dnia 31 lipca 2012 r.

WSPARCIE I ODDZIAŁYWANIE PSYCHOLOGICZNE NA RZECZ SENIORÓW

W Otwocku zamieszkuje blisko 10 500 osób starszych (za: Główny Urząd Statystyczny, bdl.stat.gov.pl, 2019). Pokazuje to, że już blisko jedna czwarta ludności miasta stanowi grupę docelową wymagającą specyficznych oddziaływań w obszarze profilaktyki zdrowia, aktywizacji i integracji społecznej, przeciwdziałania deprywacji potrzeb, wykluczeniu i izolacji społecznej a także pomocy i wsparcia opiekuńczego, rzeczowego czy finansowego. Oddziaływania na rzecz tej grupy osób muszą być zaprojektowane i realizowane w sposób szczególny: wielowymiarowy i kompleksowy, ponieważ osoby starsze stanowią grupę mocno heterogeniczną o bardzo zróżnicowanych i zmieniających się potrzebach.

Mając na uwadze powyższe, w listopadzie 2019 r. w Ośrodku zatrudniony został psycholog, specjalista ds. polityki senioralnej. Tym samym zakres działania Ośrodka rozszerzył swoją ofertę wsparcia potrzebującym na rzecz osób starszych i ich rodzin.

W okresie od 5.11 do 31.12.2019 r. psycholog świadczył usługi psychologiczne kierowane do osób starszych i ich rodzin w wymiarze ½ etatu (21 dni roboczych w sprawozdawanym okresie).

W ramach swoich zadań psycholog:

- 1.) Świadczył pomoc indywidualną (diagnoza, interwencja, wsparcie, poradnictwo) na rzecz osób starszych i ich rodzin, w tym osób starszych, zależnych, cierpiących na zespoły otępienne poprzez:
 - a. konsultacje indywidualne przeprowadzone na terenie OPS - 6 konsultacji (4 konsultacje z osobami starszymi, 2 konsultacje z rodzinami osób starszych)
 - b. konsultacje w środowisku osoby starszej - 5 konsultacji (3 konsultacje osób starszych zamieszkujących samotnie z podejrzeniem zespołu otępiennego, 2 konsultacje w sytuacji przemocy wobec osoby starszej)
 - c. konsultacje telefoniczne - 3 konsultacje telefoniczne dla osób starszych (informacja i poradnictwo)
- 2.) Prowadził działania na rzecz kształtowania pozytywnego wizerunku starości w społeczeństwie, tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej

poprzez współpracę z Miejską Radą Seniorów w Otwocku a także opracowanie oferty ośrodka na rzecz osób starszych.

- 3.) Podjął współpracę z instytucjami, organizacjami i profesjonalistami świadczącymi pomoc na rzecz osób starszych i ich rodzin:
 - a. Miejską Radą Seniorów w Otwocku w zakresie opracowania i realizacji projektów na rzecz seniorów i ich rodzin - 6 spotkań
 - b. Fundacją Konstruktynego Rozwoju w zakresie udostępnienia lokalu na zajęcia dla seniorów a także promocji działań OPS na rzecz seniorów - 1 spotkanie
 - c. Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów - oddział w Otwocku oraz Związkiem Nauczycielstwa Polskiego - oddział w Otwocku, w zakresie udostępnienia informacji o realizowanej ofercie na rzecz seniorów - 1 spotkanie
 - d. Miejską Biblioteką Publiczną w Otwocku w zakresie udostępnienia lokalu na zajęcia dla seniorów a także promocji działań OPS na rzecz seniorów - 1 spotkanie
 - e. Klubem Batory Otwockiej Spółdzielni Mieszkaniowej w zakresie udostępnienia lokalu na zajęcia dla seniorów a także promocji działań OPS na rzecz seniorów - 1 spotkanie.
- 4.) Brał udział w opracowaniu strategii i standardów działań OPS na rzecz osób starszych i ich rodzin poprzez opracowanie oferty wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz seniorów.
- 5.) Obsługiwał Radę Seniorów Miasta Otwocka pod względem realizacji projektów poprzez:
 - a. udział w 2 sesjach Miejskiej Rady Seniorów Miasta Otwock
 - b. udział w spotkaniach roboczych z zarządem Miejskiej Rady Seniorów dotyczące uzyskania lokalu na działania na rzecz seniorów - 3 spotkania
 - c. wsparcie członków Miejskiej Rady Seniorów w zakresie opracowania polityki senioralnej i przygotowania do programu Senior Plus Edycja 2020 i Otwocki Budżet Obywatelski 2020 r. - 1 spotkanie
 - d. informowanie Rady Seniorów o dostępnych programach i projektach na rzecz seniorów.

PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 roku wydał **8 395** decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, dla dłużników alimentacyjnych, pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, wsparcia kobiet w ciąży i rodzin oraz pomocy materialnej dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne), a także świadczenia „Dobry start”. **6 739** informacji w sprawie przyznania świadczenia wychowawczego i świadczenia „Dobry start”.

W ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę i liczbę świadczeń pieniężnych zostało udzielone wsparcie dla **1 556** rodzin z zakresu pomocy społecznej, **1 149** rodzin otrzymały zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, **96** rodzin otrzymało zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w oparciu o mechanizm „złotówka za złotówkę”, **259** rodzin otrzymało jednorazową zapomogę z tyt. urodzenia się dziecka, **802** rodziny otrzymały świadczenia opiekuńcze, **132** osoby otrzymały świadczenie rodzicielskie, **355** osób uprawnionych w **221** rodzinach otrzymało świadczenia z funduszu alimentacyjnego, **8 534** dzieci w **5 592** rodzinach otrzymało świadczenia wychowawcze z zakresu programu Rodzina 500+, **3** rodziny otrzymały świadczenie „Za życiem”, **5 564** dzieci z **3 891** rodzinach otrzymało świadczenie z programu rządowego „Dobry start”, **159** uczniów otrzymało stypendia i zasiłki szkolne.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku w 2019 roku realizował zadania w zakresie:

1) Pomocy społecznej

- a) **świadczenia pieniężne** - zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe, zasiłki celowe specjalne, wynagrodzenie dla opiekuna prawnego,
- b) **świadczenia niepieniężne** – sprawienie pogrzebu, posiłek, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób ze schorzeniami psychicznymi, pobyt w domu pomocy społecznej,
- c) **program wieloletni** „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- d) **praca socjalna**.

2) Wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

3) Przeciwdziałania przemocy w rodzinie, „Zespół Interdyscyplinarny”.

- 4) Świadczeń rodzinnych
 - zasiłki rodzinne wraz z dodatkami,
 - świadczenia opiekuńcze,
 - świadczenia rodzicielskie,
 - jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.
- 5) Zasiłek dla opiekuna.
- 6) Fundusz alimentacyjny.
- 7) Świadczenie wychowawcze, program „Rodzina 500+”.
- 8) Świadczenie z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego program „Dobry start”.
- 9) Wsparcie dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
- 10) Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych.
- 11) Składki na ubezpieczenie zdrowotne.
- 12) Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.
- 13) Pomoc materialna dla uczniów (stypendia szkolne i zasiłki szkolne).
- 14) Wsparcie i oddziaływanie psychologiczne na rzecz seniorów.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej prowadzone są w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców Miasta Otwocka przy wykorzystaniu istniejącego potencjału kadrowego i instytucjonalnego. Misją Ośrodka jest polepszenie warunków i jakości życia mieszkańców naszego miasta, poprzez zapewnienie potrzebującym odpowiedniej pomocy finansowej, rzeczowej i usługowej oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania Ośrodka skierowane są na wspieranie rodzin i osób w celu ich usamodzielnienia, dlatego też bardzo ważnym zadaniem pracowników socjalnych Ośrodka jest prowadzenie pracy socjalnej z osobami korzystającymi z pomocy społecznej oraz ich rodzinami przy współpracy z asystentami rodziny.

PLANY I POTRZEBY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ NA 2020 ROK W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Analiza realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Otwocku zadań przedstawionych w sprawozdaniu z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku za 2019 rok pozwala określić plan działań na rok 2020.

Do powyższych planów należy zaliczyć:

1) *Aplikowanie o dotacje celowe w ramach programów rządowych z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych:*

a) "Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych" - edycja 2020

Program ma na celu zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności w wieku do 75 lat, a także dla dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności ze wskazaniami.

b) „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020

Program kierowany jest do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę, wymagają wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki na tym osobami.

c) "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" – edycja 2019-2020

Celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Osoby te będą miały możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwieniu spraw urzędowych czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program ma na celu również

przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych.

2) Realizacja programów rządowych mających na celu poprawę dostępności do usług:

a) Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach programu „Opieka 75+” – edycja 2020 dla osób w wieku 75 lat i więcej

Strategicznym celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych zarówno dla osób samotnych, jak również pozostających w rodzinach będących w wieku 75 lat i więcej. Gminy, które przystąpią do realizacji programu uzyskają finansowe wsparcie do 50% przewidywanych kosztów realizacji zadania w zakresie realizacji usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej.

b) Program Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.

Program jest adresowany do jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, których obowiązkiem jest realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W ramach Programu ze środków finansowych korzystać mogą również podmioty niepubliczne, które realizują zadanie pracy z rodziną lub organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na zlecenie samorządu. Dofinansowaniu w ramach Programu mogą podlegać koszty wynagrodzenia asystentów rodziny oraz koordynatorów pieczy zastępczej.

c) Program "Posiłek w szkole i w domu" skierowany jest zarówno do dzieci, uczniów, jak i osób starszych.

Program obejmuje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz

świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafi do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 150% kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.

3) *Poszerzenie oferty pomocowej o Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 przy współdziałaniu Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej.*

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Cel Programu to udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek żywnościowych. Osoby potrzebujące otrzymują artykuły: warzywne i owocowe, skrobiowe, mleczne, mięsne, a także cukier i olej.

4) *Przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2019 w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej.*

Zasoby obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Ocena dotyczy osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy zgodnie z dyspozycją art. 16a ustawy o pomocy społecznej.

5) *Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz.218), podjęcie działań w celu opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2020-2024,*

6) *Rozwijanie pomocy na rzecz seniorów i osób niepełnosprawnych.*

- a) rozwój usług opiekuńczych, w tym usług specjalistycznych dla osób chorych psychicznie w miejscu zamieszkania, w celu umożliwienia tym osobom dalszego, jak najdłuższego funkcjonowania w swoim dotychczasowym środowisku mimo doświadczonych

ograniczeń w samodzielnym zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb oraz barier w integracji ze środowiskiem.

- b) standaryzacja usług opiekuńczych poprzez organizację świadczenia usług w sposób adekwatny do rozpoznanych potrzeb, która będzie zakładać partycypację osoby starszej w wykonywaniu poszczególnych czynności wchodzących w zakres usług (charakter wspierająco - aktywizujący, ale nie wyręczający) oraz ścisłą współpracę w realizacji usług z najbliższym otoczeniem osoby starszej (zgodnie z zasadą pomocniczości), poprzez wdrożenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.
- c) rozwijanie oferty pomocowej w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób dorosłych chorych psychicznie. Zakres specjalistycznych usług określony w § 2 Rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych obejmuje przede wszystkim:
- uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza: kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi,
 - pielęgnacja - jako wspieranie procesu leczenia,
 - rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019, poz. 1373z późn.zm.),
 - pomoc mieszkaniową,
- d) wdrażanie opracowanej polityki senioralnej dla mieszkańców Otwocka ujętej w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Otwocka na lata 2020-2028.
- Powyższe działania przyczynią się do zmniejszenia ilości osób kierowanych do domu pomocy społecznej.

7) *Stworzenie spójnego, interdyscyplinarnego systemu pomocy rodzinie w sytuacji, gdy ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji.*

Działania podejmowane w ramach tego systemu powinny zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej lub zapewniony został szybki do niej powrót tych dzieci, które z uwagi na ich dobro okresowo musiały zostać umieszczone w instytucjach pieczy zastępczej. W tym celu konieczne jest opracowanie gminnego programu wspierania rodziny na podstawie art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2019r., poz. 1111 z późn.zm.).

8) *Zapewnienie środków finansowych na podwyżki wynagrodzeń dla pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku.*

Obecnie wysokość wynagrodzeń pracowników znacząco odbiega od wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w innych ośrodkach o podobnej liczbie mieszkańców i liczbie świadczeniobiorców.

Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej w Otwocku
Janusz Stroński

